

Professional governance

In een kamerbrief d.d. 19/7/2010 kondigt het ministerie van OCW aan dat de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) met ingang van 2011 zal worden omgevormd tot een coöperatie van de beroepsverenigingen van leraren.¹ Na een halfjaar proefdraaien zal de coöperatie naar verwachting medio 2011 operationeel zijn. De samenwerkende partners zijn: het Platform van Vakinhoudelijke Verenigingen Voortgezet Onderwijs (VVVO), de Vereniging Beter Onderwijs Nederland (BON) en de drie onderwijsvakbonden (AOb, CNV-O en CMHF). Het doel van de coöperatie is de kwaliteit van de leraar te verbeteren en de waardering, erkenning en inspiratie van de leraar te vergroten. Tegelijkertijd zal het Landelijk Platform Beroepen in het Onderwijs worden ontbonden. Het LPBO fungeerde de afgelopen vijf jaar als officieel adviesorgaan betreffende de kwalificatiestructuur van onderwijsberoepen (competentieprofielen en bekwaamheidseisen).

De omvorming van SBL en de ontbinding van LPBO past in het OCW-streven 'professional governance' in het onderwijsveld te versterken: de leraren moeten als professionele beroepsgroep meer verantwoordelijkheid nemen (en krijgen) om het eigen functioneren te reguleren. Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

Klarus & De Vijlder (2010) onderscheiden in een recent boek drie bestuurlijke domeinen binnen het onderwijsbeleid: public governance, corporate governance en professional governance.² In onderstaande tabel heb ik deze drie domeinen in kaart trachten te brengen. OU-hoogleraar Hubert Coonen biedt in hetzelfde boek een analyse van de verschillende aspecten die men aan 'professional governance' kan onderscheiden, waaronder bijvoorbeeld een professionele beroepscode en een beroepsregister om de kwaliteit van leraren te registreren en bewaken.^{3,4}

	de onderwijsactoren en hun missie	de tegenspelers
Public governance	OVERHEID: behartigt de onderwijsbelangen van de samenleving en van de Staat	sectorraden, namens onderwijsinstellingen en -werkgevers onderwijsvakbonden, namens werknemers afnemers van gediplomeerden (vno-ncw) scholieren- en studentenorganisaties professionele beroepsverenigingen
Corporate governance	ONDERWIJSBESTUURDERS (ondersteund door hun landelijke sectorraden en verenigingen): behartigen de belangen van de onderwijsinstelling en haar stakeholders ----- INSTELLINGSDIRECTIES EN -MANAGERS: voeren het beleid van de onderwijsbestuurders uit	overheid onderwijsinspectie en nva afnemers van gediplomeerden medezeggenschapsorganen werknemers en hun onderwijsvakbonden professionals en hun beroepsverenigingen
Professional governance	PROFESSIONELE BEROEPSVERENIGINGEN: trachten optimale voorwaarden te scheppen voor het vervullen van hun professionele taak, dienstbaar aan hun cliënten (leerlingen/studenten/ouders) en aan de samenleving	overheid onderwijsbestuurders werknemers die eigenbelang vooropstellen

Kenmerkend voor de inbreng vanuit dit derde domein, professional governance, is dat tegenspel wordt geboden tegen de bedrijfseconomische belangen van de onderwijsinstellingen en tegen kortzichtige belangenbehartiging vanwege de Staat en vanwege de afnemers van gediplomeerden. Kenmerkend voor 'professional governance' is dat onderwijsprofessionals zichzelf een dienstbare rol opleggen: dat ze niet het eigen belang voorop stellen maar de belangen van hun cliënten en van de samenleving. In dat opzicht verschilt 'professional governance' fundamenteel van het tegenspel dat door onderwijsvakbonden geboden wordt. Zij behartigen de belangen van alle onderwijsemployés in hun rol van *werknemer*, terwijl 'professional governance' wordt uitgeoefend door leraren in hun rol van *professionele beroepsbeoefenaar*.

In dat licht is het verwonderlijk dat door OCW een coöperatie voor 'professional governance' wordt opgetuigd (de SBL-nieuwe-stijl) waarin de onderwijsvakbonden drie van de vijf zetels bekleden. Dat getuigt niet van een krachtige intentie om 'professional governance' van de grond te krijgen.⁵

Wes Holleman
ethische kroniek 21-7-2010
<http://www.onderwijsethiek.nl>

>>> Eindnoten >>>

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2010/07/19/omvorming-sbl-en-toekomst-lpbo.html>.

² Ruud Klarus & Frans de Vijlder (eds., 2010), *Wat is goed onderwijs: bestuur en regelgeving*. URL: http://www.boomuitgeversdenhaag.nl/?view=books&id=12316&menutree=4|6|2|332&show_book_in_search; <http://www.boomuitgeversdenhaag.nl/?watermark=847c700b7dc4e8b6e4836facb191d242&> (hfst. 10, p.203-216).

³ [http://www.ou.nl/Docs/Expertise/RdMC/Publicaties%202010/Professional%20governance%20door%20leraren%20\(Hoofdstuk%20boek%20HC\).doc](http://www.ou.nl/Docs/Expertise/RdMC/Publicaties%202010/Professional%20governance%20door%20leraren%20(Hoofdstuk%20boek%20HC).doc); in Klarus & De Vijlder (eds., 2010, p.135-156).

⁴ Zie voor de ontwikkelingen m.b.t. het Beroepsregister Leraren: <http://www.lerarenweb.nl/lerarenweb-lerarenregister.html>; <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=468>.

⁵ Zie ook de gemengde reacties bij Beter Onderwijs Nederland: <http://beteronderwijsnederland.net/node/6655> (25/2/2010).